

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ПОГОДЖЕНО

на засіданні вченої ради факультету
філології та журналістики
(назва факультету)

Протокол № 8 від «17» березня 2020 року

Декан Я. П. Кричун
(підпис)

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедр:

Української мови
(назва фахової кафедри)

Протокол № 7 від «20» лютого 2020 року

Завідувач кафедри С. І. Ковтюх
(підпис)

Української та зарубіжної літератури
(назва фахової кафедри)

Протокол № 6 від «19» лютого 2020 року

Завідувач кафедри Г. Д. Ключек
(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДПУ імені Володимира Винниченка

від «23» березня 2020 року № 43-ун

Голова приймальної комісії

Ректор О. А. Семенюк

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
із фундаментальних філологічних дисциплін

для осіб, які вступають на I курс
денної/заочної форми навчання
**на основі раніше здобутого ступеня (рівня) бакалавра (спеціаліста або
магістра)**

для здобуття освітнього ступеня «Магістр»

зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

1. Пояснювальна записка

Фахове випробування – форма вступного випробування на основі здобутого ступеня вищої освіти, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Фахове вступне випробування із фундаментальних філологічних дисциплін складена для абітурієнтів, які вступають на перший курс із нормативним терміном навчання зі спеціальності 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)* магістерського рівня вищої освіти. Для здобуття ступеня магістра за відповідною спеціальністю приймаються особи, які здобули рівень (ступінь) бакалавра (спеціаліста або магістра).

Програма фахового вступного випробування із фундаментальних філологічних дисциплін призначена для перевірки базових знань, умінь та навичок із української мови та української літератури.

Форма проведення фахового вступного випробування із фундаментальних філологічних дисциплін – письмове опитування за екзаменаційними білетами, укладеними відповідно до поданої нижче програми.

Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет складається із двох частин: *Українська мова* та *Українська література*.

Українська мова:

- 30 тестових завдань;
- завдання практичного характеру: аналіз запропонованого тексту (відповідь на 4 запитання).

Українська література:

- 30 тестових завдань;
- завдання практичного характеру: аналіз запропонованої поезії (відповідь на 4 запитання).

Структура екзаменаційної оцінки

Результати фахового вступного випробування із фундаментальних філологічних дисциплін оцінюється за **100-бальною шкалою**.

Мінімальна позитивна оцінка фахового вступного випробування із фундаментальних філологічних дисциплін складає **60 балів**. Особи, які отримали за фахове вступне випробування із фундаментальних філологічних дисциплін менше ніж 60 балів, позбавляються права участі в конкурсі за спеціальністю 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)*.

Тривалість вступного випробування із фундаментальних філологічних дисциплін – 2 астрономічні години.

2. Зміст програми фахового вступного випробування з української мови

ВСТУП

Українська мова – національна мова українського народу. Місце української мови серед інших слов'янських мов. Загальні відомості про походження та розвиток української мови. Періодизація розвитку української мови.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Поняття про лексичну омонімію. Критерії розмежування омонімії та полісемії. Повні і часткові лексичні омоніми. Омофони, омоформи, омографи. Джерела омонімії.

Головні ознаки синонімів та антонімів, їхні класифікації. Поняття про синонімічний ряд. Характеристика антонімічних пар.

Основні шари споконвічної української лексики за походженням, їхня соціально-історична зумовленість. Найголовніші фонетичні та словотвірні ознаки власне-українських слів. Українські лексичні елементи в інших мовах.

Лексика української мови з погляду активного і пасивного вживання. Історизми, причини виникнення та тематичні групи. Архаїзми, їх класифікація. Неологізми (загальнономовні, або узуальні, та індивідуально-авторські, або okazionalni).

ФРАЗЕОЛОГІЯ

Фразеологія як розділ мовознавства. Поняття фразеологічної одиниці. Класифікації фразеологізмів на основі різних підходів. Семантична класифікація фразеологічних одиниць В. В. Виноградова.

Використання фразеологізмів у різних стилях мови. Джерела фразеології. Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць.

ЛЕКСИКОГРАФІЯ

Українська лексикографія. Типи словників, характеристика найважливіших лексикографічних праць. Тлумачні словники української мови. Основні способи тлумачення лексичних значень слів.

ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ

Предмет і завдання фонології. Поняття фонем, основні її властивості. Функції фонем в системі мови. Фонема і звук. Інваріант і варіанти фонем, їхні типи. Дистрибуція. Кореляція. Нейтралізація. Принципи виділення фонем.

Голосні та приголосні фонем сучасної української літературної мови, їх класифікація, акустична й артикуляційна характеристика, варіанти голосних і приголосних фонем.

Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Асиміляція та дисиміляція приголосних, їхні різновиди. Історичне пояснення цих явищ.

МОРФОНОЛОГІЯ

Морфонологія як учення про регулярні фонологічні чергування в складі морфем. Чергування /o/, /e/ з /i/; /o/, /e/ з нульовою фонемою. Поняття про вставні та випадні /o/, /e/. Фонемосполуки /ри/, /ли/ в українській мові. Історичні коментарі. Відхилення від закономірних чергувань.

ОРФОЕПІЯ

Сучасні орфоепічні норми (вимова голосних, приголосних, їхніх сполук, вимова слів іншомовного походження).

ГРАФІКА І ОРФОГРАФІЯ

Графіка української мови. Короткі відомості з історії української графіки. Співвідношення між буквами українського алфавіту і фонемами української літературної мови.

Принципи українського правопису, роль і місце кожного з них в українській орфографії.

СЛОВОТВІР І МОРФЕМІКА

Морфемна будова слова. Слово і морфема. Типи морфем. Типи основ. Історичні зміни в морфемній будові слова.

Словотвір як розділ мовознавства. Основні терміни й поняття словотвору (похідне слово, твірне слово, твірна основа, словотворчі засоби, словотвірний тип, словотвірна модель).

Способи творення слів у сучасній українській літературній мові.

МОРФОЛОГІЯ

Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні і неповнозначні частини мови. Класифікація частин мови академіка В. В. Виноградова. Явище переходу слів з однієї частини мови в іншу (загальний огляд).

Поділ іменників на відміни та групи. Іменник як частина мови. Лексико-граматичні і граматичні категорії іменників.

Характеристика іменників першої, третьої та четвертої відмін (з історичними коментарями відмінкових закінчень).

Характеристика іменників другої відміни (з історичними коментарями відмінкових закінчень).

Прикметник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні та присвійні. Їх перехід з одного розряду в інший. Питання про порядкові прикметники в сучасній українській літературній мові.

Числівник. Його значення та граматичні ознаки. Класифікація числівників.

Займенник: значення, співвідношення з іншими частинами мови. Групи займенників за значенням. Питання про статус займенників у сучасній українській літературній мові. Відмінювання і творення різних груп займенників.

Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Граматичні форми дієслова. Інфінітив як початкова форма дієслова.

Дві основи дієслова. Їх роль у творенні дієслівних форм. Поняття про класи дієслів. Категорія виду дієслова.

Перехідні та неперехідні дієслова. Категорія дієслівного стану.

Категорії особи, числа, роду в системі дієслова.

Категорія способу дієслова. Історія форм наказового й умовного способів. Уживання форм одного способу в значенні іншого.

Прислівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння означальних прислівників.

Загальна характеристика службових слів у системі частин мови. Вигуки. Поняття про слова категорії стану і модальні слова.

СИНТАКСИС

Двоскладне речення. Головні члени речення, їхні типи й способи вираження. Зв'язок присудка з підметом. Загальна характеристика другорядних членів речення.

Односкладні речення, їхні структурно-семантичні типи.

Повне та неповне речення. Типи неповних речень. Розмежування неповних речень і повних односкладних. Особливості пунктуації в неповних реченнях.

Речення з відокремленими другорядними членами. Основні умови та причини відокремлення. Відокремлення означень, прикладок, обставин, додатків. Пунктуація при відокремленні.

Вставні і вставлені конструкції як укладнювальні речення. Типи за будовою, за семантикою.

Складне речення як синтаксична одиниця. Структурні відмінності складного і простого речень. Засоби зв'язку частин складного речення. Типи складних речень.

Складносурядні речення, їхні типи.

Складнопідрядні речення.

Питання про принципи класифікації складнопідрядних речень у лінгвістичній літературі, їхня характеристика за функцією підрядної частини. Багатокомпонентні складнопідрядні речення.

Способи передачі чужого мовлення: пряма, непряма і невласне-пряма мова. Співвіднесення форм прямої мови з непрямою. Розділові знаки.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Методика навчання української мови як навчальна дисципліна. Шкільні програми з української мови. Принципи навчання. Класно-урочна та позакласна робота з української мови. Дослідницька діяльність в системі шкільної мовної освіти. Технології навчання української мови. Методи і прийоми навчання української мови. Формування вмінь і навичок орфоепічних, граматичних, стилістичних тощо. Види письмових робіт з української мови. Специфіка оцінювання письмових робіт з української мови.

3. Зміст програми фахового вступного випробування з української літератури

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Літературознавство як наука. Наукові методи та школи. Літературні напрями й течії. Об'єкт і предмет літератури. Система образів художнього твору. Зміст і форма твору. Лексичне багатство художньої мови. Тропіка. Фігури поетичного синтаксису. Фоніка. Основи й системи віршування. Стопа. Рима. Клаузула. Строфа. Поняття про аналіз, синтез, інтерпретацію художнього твору.

ФОЛЬКЛОР

Фольклористика як наука. Школи та напрями. Основні відомості з історії української фольклористики.

Світоглядні системи українського фольклору. Традиції та звичаї українського народу: святково-обрядова культура.

Календарно-обрядова творчість. Жанри зимового, весняного, літнього, осіннього циклів. Родинно-обрядова творчість. Весільна обрядовість. Похоронна обрядовість. Голосіння та їх жанрові різновиди. Обряди, пов'язані з будівництвом дому та новосіллям.

Українська народна драма. Український вертеп.

Героїчний епос. Билини. Думи. Історичні пісні. Пісні-хроніки.

Українські народні балади.

Ліричні пісні. Родинно-побутові, суспільно-побутові, танкові пісні, романси та пісні літературного походження.

Казкова проза. Культово-анімістичні (міфологічні) казки. Звіриний епос. Чарівні (героїчні) казки. Соціально-побутові казки, анекдоти та небилиці. Притчі.

Історична проза. Легенди. Перекази. Народні оповідання. Бувальщини.

Пареміографія. Прислів'я і приказки, загадки, афористичні вислови, постійні порівняння, каламбури, привітальні і прощальні формули, лайки і прокльони, народні прикмети.

Дитячий фольклор. Колискові пісні. Забавлянки.

ДАВНЯ ЛІТЕРАТУРА

Особливості давньої української літератури. Питання періодизації. Поняття про літературну пам'ятку, «редакцію», «список».

Писемність і література на Русі до прийняття християнства. «Велесова книга». Значення прийняття християнства для суспільно-політичного і культурного розвитку Київської Русі.

Перекладна література. Біблія. Апокрифи. Агіографія. Патерики. Збірник афоризмів «Бджола».

Оригінальна література. «Повість временних літ», Київський літопис. Галицько-Волинський літопис. «Повчання» Володимира Мономаха. «Слово про закон і благодать» Іларіона. «Слово о полку Ігоревім».

Полемічна література. «Ключ царства небесного» Герасима Смотрицького. «Писання к утекшим от православной віри єпископам» Івана Вишенського. «Тренос» Мелетія Смотрицького.

Книжне віршування. Панегірики. Історичні вірші. Побутовоморалістичні вірші. Курйозні вірші. «Вірші на жалосний погреб...» Касіяна Саковича. Збірки «Млеко од овці пастору належне», «Зегар з полузегарком» Івана Величковського. «Піснь о світі» Олександра Падальського.

Витоки шкільної драми в українській літературі. «Трагедія, або Образ смерті пресвятого Іоанна Хрестителя» Якуба Гаватовича. «Володимир» Феофана Прокоповича. «Воскресеніє мертвих» Георгія Кониського. Драми «Алексій, чоловік божий», «Слово о збуренню пекла».

Сатирична література. «Плач київських монахів». «Доказательства Хама Динилея Кукси потомственні».

Козацько-старшинські літописи. Літопис Самовидця. Літопис Григорія Граб'янки. Літопис Самійла Величка. Історія Русів.

Життя і творчість Г. Сковороди. Збірки «Сад божественних пісень», «Байки харківські». Ідея «сродної праці». Мова художніх творів Г. Сковороди. Значення творчості Г. Сковороди.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Особливості періодизації історії української літератури. Основні літературні напрями і течії: світоглядно-філософські та творчі аспекти.

Соціально-політичні, культурні умови розвитку української літератури першої половини ХІХ століття. Кирило-Мефодіївське товариство. «Руська трійця».

І. Котляревський. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Енеїди», «Наталки Полтавки».

Г. Квітка-Основ'яненко. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Марусі», «Конотопської відьми», «Сватання на Гончарівці», «Шельменка-денщика».

Т. Шевченко. Ключові факти життя. Періодизація творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Катерина», «Гайдамаки», «Три літа», «Чигирине, Чигирине...», «Сон» («У всякого своя доля...»), «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Великий льох», «Сова», «Наймичка», цикл «В казематі», «Мені однаково...», «І виріс я на чужині...», «Мені тринадцятий минало...», «Якби ви знали, паничі...», «Сон» («На панщині пшеницю жала...»), «Ісаія. Глава 35», «Осії. Глава ХІV», «Доля», «Муза», «Слава», «Назар Стодоля», «Художник», «Музикант», «Близнецы», «Несчастный» тощо.

П. Куліш. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Чорної ради».

М. Костомаров. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Сави Чалого», «Переяславської ночі». Основні положення статті «Две русскія народности».

Марко Вовчок. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Інститутки», «Народних оповідань».

А. Свидницький. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Люборацьких».

Своєрідність розвитку жанрів балади й байки в українській літературі першої половини ХІХ століття. Л. Боровиковський («Маруся», «Чарівниця», «Вивідка»). П. Гулак-Артемівський («Твардовський», «Рибалка», «Пан та собака», «Солопій та Хівря...»). Є. Гребінка («Ведмежий суд», «Ворона і ягня», «Ячмінь», «Віл»). Л. Глібов («Вовк і Ягня», «Мальований стовп», «Шелестуни», «Охрімова свита»).

Поетичне розмаїття першої половини ХІХ століття. М. Костомаров («Спить Україна та руїни...»; «Діти слави, діти слави...»; «Співець»). Є. Гребінка («Човен», «Українська мелодія»). П. Куліш («До брата Тараса на той світ», «Петро і Катерина»).

Загальна характеристика суспільно-економічної ситуації 70-90-х років ХІХ століття. Літературна дискусія 1872–1878 рр. і 1892–1893 рр.

Іван Нечуй-Левицький. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Хмари», «Кайдашева сім'я», «Князь Єремія Вишневецький».

Панас Мирний. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія», «Лимерівна».

Створення українського професійного театру. Трупа корифеїв та її діяльність (І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький, М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський).

М. Старицький. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Талан», «Не судилось» («Панське болото»), «Оборона Буші».

Іван Карпенко-Карий. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Сто тисяч», «Хазяїн», «Мартин Боруля», «Суєта», «Сава Чалий».

М. Кропивницький. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Олеся», «По ревізії».

Розвиток української поезії 70-90-х років ХІХ ст. Поетична творчість М. Старицького, Я. Щоголіва, П. Грабовського.

Іван Франко. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Лель і Полель», «Воа constrictor», «Сойчине крило», «Перехресні стежки», «Іван Вишенський», «Мойсей», «Украдене щастя». Збірки «З вершин і низин», «Зів'яле листя», «Мій Измарагд». Літературно-критичні праці («Література, її завдання і найважливіші ціхи», «Із секретів поетичної творчості»).

Особливості літературно-мистецького життя в Україні на межі ХІХ і ХХ століть. І. Франко про літературну ситуацію (статті «З останніх десятиліть ХІХ віку», «Старе й нове в сучасній українській літературі»). Дискусія довкола питань модернізму.

М. Коцюбинський. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Цвіт яблуні», «Intermezzo», «Сон», «На камені», «Що записано в книгу життя», «Тіні забутих предків», «Fata morgana».

О. Кобилянська. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Людина», «Царівна», «Impromptu phantasie», «Природа», «Valse melancolique», «Земля», «В неділю рано зілля копала...».

В. Стефаник. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Камінний хрест», «Новина», «Діточа пригода», «Марія», «Сини», «Вона – земля».

Леся Українка. Ключові факти життя і творчості. Аналіз поезій: «Слово, чому ти не твердая криця?», «Поет під час облоги», «Як я люблю оці години праці», «Contra spem spero!», «Мріє, не зрадь», «І ти колись боролась, мов Ізраїль», «Дим», «Не дорікати слово я дала...», «Твої листи завжди пахнуть зів'ялими трояндами...». Змістово-формальні аспекти творів: «Лісова пісня», «Бояриня», «Камінний господар», «Касандра».

В. Винниченко. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Краса і сила», «Момент», «Салдатики!», «Суд», «Малорос-європеець», «Антрепреньор Гаркун-Задунайський», «Уміркований та щирий», «На той бік», «Записки Кирпатого Мефістофеля», «Сонячна машина», «Брехня», «Закон», «Між двох сил», «Чорна Пантера і Білий Медвідь».

М. Яцків. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Архівір», «Діточа груди у скрипці», «За горою», «Дівчина на чорнім коні», «Гермес Праксітеля», «Огні горять», «Блискавиці».

Олександр Олесь. Ключові факти життя і творчості. Збірки «З журбою радість обнялась», «Будь мечем моїм!..», «Княжа Україна», «Кому повім печаль мою...». Змістово-формальні аспекти творів: «По дорозі в казку», «Над Дніпром».

Особливості літературного процесу 20-х – середини 50-х років ХХ століття. Політика українізації. Літературні угруповання. Літературна дискусія 1925–1928 років. Наступ тоталітаризму на українську культуру: поняття «Розстріляне Відродження». Літературна еміграція. МУР. Неокласики. «Празька школа».

П. Тичина. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Золотий гомін», «Пам'яті тридцяти», «Одчиняйте двері...», «Похорон друга», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Арфами, арфами...», «О, панно Інно...». Збірка «Сонячні кларнети».

М. Рильський. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Молюсь і вірю...», «Солодкий світ», «Яблука допіли, яблука червоні...», «На білу гречку впали роси...», «Коли усе в тумані життєвому...», «Слово про рідну матір», «Розмова з другом», «Троянди й виноград», «Мова».

В. Сосюра. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Мазепа», «І пішов я тоді до Петлюри...», «Два Володьки», «Червона зима», «Любіть Україну», «Так ніхто не кохав...», «Коли потяг у даль загуркоче...», «Третя рота».

Є. Маланюк. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Ісход», «Під чужим небом», «Стилет чи стилос?», «Біографія», «Варязька балада», «Діва-Обида», «Сучасники», «Шевченко».

Б.-І. Антонич. Ключові факти життя і творчості. Збірки «Привітання життя», «Три перстені», «Книга Лева», «Зелена євангелія», «Ротації», «Велика гармонія».

В. Свідзинський. Ключові факти життя і творчості. Збірки «Ліричні поезії», «Вересень», «Поезії».

Є. Плужник. Ключові факти життя і творчості. Збірки «Дні», «Рання осінь», «Рівновага».

О. Турянський. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Поза межами болю».

Микола Хвильовий. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Іван Іванович», «Повість про санаторійну зону», «Я (Романтика)», «Кіт у чоботях», «Колонії, вілли...», «Арабески», «Мати».

Віктор Домонтович. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Без ґрунту», «Доктор Серафікус», «Дівчина з ведмедиком».

О. Довженко. Ключові факти життя і творчості. Кінематографічна діяльність. Змістово-формальні аспекти творів: «Україна в огні», «Зачарована Десна», «Воля до життя», «Ніч перед боєм», «Мати», «Щоденник».

Т. Осьмачка. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Ротонди душогубців», «Старшого боярина».

Борис Антоненко-Давидович. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Смерті».

В. Підмогильний. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Місто», «Невеличка драма», «Гайдамака», «В епідемічному бараці», «За день», «Проблема хліба», «Син», «Історія пані Ївги».

Григорій Косинка. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «На золотих богів», «В хаті Штурми», «Фавст», «В житах», «Товариш Гавриш», «Політика», «Змовини».

Ю. Яновський. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Вершників», «Дочки прокурора».

У. Самчук. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти «Марії».

Іван Багряний. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Тигролови», «Сад Гетсиманський», «Етюд», «Міщаночка», «Мадонна», «В сутінках», «Генерал». Ідейні смисли памфлету «Чому я не хочу повертатися до СРСР?».

Остап Вишня. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Моя автобіографія», «Отак і пишу», «Думи мої, думи мої...», «Чукрен», «Чухраїнці», «Зенітка», «Мисливські усмішки».

І. Кочерга. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Свіччине весілля», «Ярослав Мудрий», «Майстри часу», «Алмазне жорно».

М. Куліш. Ключові факти життя і творчості. Змістово-формальні аспекти творів: «Народний Малахій», «Мина Мазайло», «Патетична соната», «Маклена Граса».

Шістдесятництво як літературно-мистецький феномен. Українська «хімерна проза». Поетичне постшістдесятництво. Київська школа поетів. Нью-Йоркська група поетів. Література масова і елітарна. Літературні угруповання «ЛуГоСад», Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація» тощо.

Д. Павличко. Життєвий і творчий шлях. Збірки «Правда кличе!», «Гранослов», «Таємниця твого обличчя», «Золоте ябко», «Наперсток».

Л. Костенко. Життєвий і творчий шлях. Статті «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала», «Геній в умовах заблокованої культури». Збірки «Проміння землі», «Вітрила», «Мандрівки серця», «Над берегами вічної ріки», «Неповторність», «Сад нетанучих скульптур». Змістово-формальні аспекти творів: «Маруся Чурай», «Берестечко».

В. Симоненко. Збірки «Тиша і грім», «Земне тяжіння».

А. Малишко. Збірки «Дорога під яворами», «Серпень душі моєї».

Б. Олійник. Змістово-формальні аспекти творів: «Сиве сонце моє...», «Пісня про матір», «Мати сіяла сон», «Сива ластівка», «Мелодія», «Вже мою хату замітає холодний вітер...», «Був я вітром, був я лютим...».

О. Гончар. Творча доля письменника. Змістово-формальні аспекти творів: «Прапороносці», «Людина і зброя», «Собор», «Модри Камень», «За мить щастя».

Гр. Тютюнник. Життєвий і творчий шлях письменника. Змістово-формальні аспекти творів: «Син приїхав», «Оддавали Катрю», «Три зозулі з поклоном».

П. Загребельний. Життєвий і творчий шлях письменника. Змістово-формальні аспекти «Дива».

І. Драч. Життєвий і творчий шлях. Збірки «Соняшник», «Протуберанці серця», «Балади буднів», «Корінь і крона», «Противні строфи». Змістово-формальні аспекти «Чорнобильської мадонни».

М. Вінграновський. Життєвий і творчий шлях. Збірки «Атомні прелюди», «Сто поезій», «На срібнім березі».

В. Земляк. Життєвий і творчий шлях. Змістово-формальні аспекти «Лебединої зграї».

В. Дрозд. Життєвий і творчий шлях. Змістово-формальні аспекти творів: «Самотній вовк», «Білий кінь Шептало».

В. Шевчук. Життєвий і творчий шлях. Змістово-формальні аспекти «Дому на горі».

І. Калинець. Життєвий і творчий шлях. Збірки «Пробуджена муза», «Невольнича муза», «Тринадцять алогій».

В. Стус. Життя і творчість. Збірки «Веселий цвинтар», «Зимові дерева», «Палімпсести».

В. Барка. Життя і творчість. Змістово-формальні аспекти «Жовтого князя».

Сучасна белетристика: Л. Костенко «Записки українського самашедшого»; В. Шкляр «Чорний ворон»; О. Жовна «Експеримент», «Її тіло пахло зимовими яблуками...», «Вдовушка», «Маленьке життя», «Стрекоза», «Наталочка»; Ю. Андрухович «Рекреації», «Московіада», «Перверзія» «Дванадцять обручів»; О. Забужко «Польові дослідження з українського сексу», «Казка про калинову

сопілку», «Музей покинутих секретів»; М. Матіос «Солодка Даруся», «Майже ніколи не навпаки».

Експериментальна драма: С. Новицька «Крейзі»; Ігор Бондар-Терещенко «Пастка на миші»; Н. Неждана «І все-таки я тебе зраджу».

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Методика навчання української літератури як навчальна дисципліна. Специфіка шкільних програм з української літератури. Етапи літературного розвитку школярів. Характер сприймання художніх творів. Принципи навчання. Класно-урочна та позакласна робота з української літератури. Дослідницька діяльність у системі шкільної літературної освіти. Методи і прийоми навчання української літератури. Особливості вивчення творів різних родів літератури.

4. Критерії оцінювання відповідей вступників

Загальна сума балів за виконання письмових завдань екзаменаційного білета складає **100 балів**:

Українська мова:

- 30 тестових завдань оцінюється по 1-му балу за кожне, правильно виконане (**30 балів**);

- 4 завдання практичного характеру (аналіз запропонованого тексту) оцінюється по 5 балів за кожне, правильно виконане (**20 балів**).

Українська література:

- 30 тестових завдань оцінюється по 1-му балу за кожне, правильно виконане (**30 балів**);

- 4 завдання практичного характеру (аналіз запропонованої поезії) оцінюється по 5 балів за кожне, правильно виконане (**20 балів**).

Якщо абітурієнт набрав менше 60-ти балів, він отримує 0 (нуль) і не може брати участь у конкурсному відборі на заявлену спеціальність. Якщо абітурієнт набрав від 60 до 100 балів – він отримує 1 (один) і продовжує брати участь у конкурсному відборі на спеціальність 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)*.

4. Список рекомендованої літератури з української мови

Основна література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів, 2003.
2. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К., 2005.
3. Бондар О. І. СУМ: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К., 2006.
4. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – К., 2004.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К., 1993.
6. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови / Г. Волкотруб. – Тернопіль, 2004.
7. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір / В. О. Горпинич. – К., 1978.
8. Горпинич В. О. Українська морфологія / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2000.
9. Дудик П. С. Стилiстика української мови / П. С. Дудик. – К., 2005.
10. Дудик П. С. Синтаксис української мови / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К., 2010.
11. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк, 1996.

12. Клименко Н. Ф. Морфеміка сучасної української літературної мови / Н. Ф. Клименко. – К., 1998.
13. Крижанівська О. І. Історія української мови. Історична фонетика. Історична граматика / О. І. Крижанівська. – К., 2010.
14. Курс сучасної української літературної мови / за ред. Л. А. Булаховського. – Ч.1. – К., 1961, Ч. 2. – К., 1964.
15. Ожоган В. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / В. М. Ожоган. – К., 2010.
16. Сучасна українська літературна мова / за заг. ред. І. К. Білодіда. – Кн. 5: Стилїстика. – К., 1973.
17. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К., 1993.
18. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К., 2000.
19. Сучасна українська літературна мова / за ред. О. Д. Пономарева. – К., 1997.
20. Сучасна українська літературна мова : Лексикологія. Фонетика : [підручник] / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. – К., 2010.
21. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис / за ред. І. К. Білодіда. – К., 1972.
22. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс / Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. – К., 2007.
23. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови / К. Ф. Шульжук. – К., 2004.

Додаткова література

1. Колодяжний А. С. Прийменник / А. С. Колодяжний. – Х., 1960.
2. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові / Л. М. Коць. – К., 1964.
3. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові / І. Г. Матвіяс. – К., 1974.
4. Матвіяс І. Г. Синтаксис займенників в українській мові / І. Г. Матвіяс. – К., 1962.
5. Русанівський В. М. Структура українського дієслова / В. М. Русанівський. – К., 1971.
6. Сасинович Є. С. Дієприслівники в сучасній українській мові / Є. С. Сасинович. – К., 1963.
7. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К., 1973.
8. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилїстики сучасної української мови / І. Г. Чередниченко. – К., 1962.

Список рекомендованої літератури з української літератури

Основна література

1. Давня українська література: Хрестоматія / упорядк., передм. та комент. М. М. Сулими. – К., 1991.
2. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К., 1995.

3. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі: у двох книгах / за ред. В. Яременка. – К., 2002.
4. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. – Кн. 1.: Перша половина ХХ ст. Підручник / за ред. В. Г. Дончика. – К., 1998.
5. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. – Кн. 2.: Друга половина ХХ ст. Підручник / за ред. В. Г. Дончика. – К., 1998.
6. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття / за ред. П. П. Хропка. – К., 1991.
7. Історія української літератури (перша половина ХІХ століття) / за ред. І. Скрипника. – К., 1980.
8. Історія української літератури 70–90 рр. ХІХ ст.: У 2 кн. / за ред. О. Д. Гнідан. – К., 2003.
9. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття: У 2-х книгах / за редакцією О. Д. Гнідан. – Книга 1. – К., 2005.; Книга 2. – К., 2007.
10. Історія української літератури ХІХ століття: у 2 кн. / за ред. М. Г. Жулинського. – К., 2005.
11. Історія української літератури ХІХ ст.: У 3 кн. / за ред. М. Т. Яценка. – К., 1997.
12. Ключек Г. Д. Енергія художнього слова / Г. Д. Ключек. – Кіровоград, 2007.
13. Ключек Г. Д. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація / Г. Д. Ключек. – К., 1998.
14. Ключек Г. Д. Шевченкове слово: спроба наближення / Г. Д. Ключек. – Кіровоград, 2014.
15. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість: Підручник / М. Б. Лановик, З. Б. Лановик. – К., 2001.
16. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка та ін. – К., 1997.
17. Марко В. Стежки до таїни слова: Літературознавчі й методичні студії: Навчальний посібник / В. Марко. – Кіровоград, 2007.
18. Моклиця М. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика / М. Моклиця. – Луцьк, 2002.
19. Наукові основи методики літератури: навч.-метод. посібн. / [Волошина Н. Й., Бандура О. М., Гальорка О. А. та ін.]; за ред. Н. Й. Волошиної. – К., 2002.
20. Нахлік Є. Українська романтична проза 20-60-х рр. ХІХ ст. / Є. Нахлік. – К., 1988.
21. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К., 1997.
22. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах / Є. Пасічник. – К., 2000.
23. Пахаренко В. Нарис української поетики: Навч. посіб. / В. Пахаренко. – К., 1997.
24. Слово многоцінне. Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу та Бароко ХV–ХVІІІ століть: у 4-х кн. / упоряд. В. Шевчук, В. Яременко. – К., 2006.
25. Степанишин Б. Викладання української літератури в школі / Б. Степанишин. – К., 1995.

26. Ткачук М. Українська література ХХ століття / М. Ткачук. – Тернопіль, 2014.
27. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття: у 4 кн. / [упоряд. В. Яременко]. – Кн. 3. – 2-ге вид., змін., доп. – К., 2001.
28. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: у 4 кн. / [упоряд. В. Яременко, Є. Федоренко, О. Сліпушко]. – Кн. 4. – К., 1995.
29. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник / Р. Б. Харчук. – К., 2008.
30. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Д. Чижевський. – Тернопіль, 1994.
31. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть: у 2 кн. / В. Шевчук. – К., 2004.

Додаткова література

1. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза / В. Агеєва. – К., 1994.
2. Бондар-Терещенко І. Текст 1990-х: герої та персонажі / І. Бондар-Терещенко. – Тернопіль, 2003.
3. Воропай О. Звичайі нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. / О. Воропай. – К., 1991.
4. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури / Н. Зборовська. – К., 2006.
5. Ковальчук О. Українське народознавство / О. Ковальчук. – К., 1992.
6. Погребенник В. Українська література кінця ХІХ століття: творчість чільних репрезентантів / В. Погребенник // Українська мова та література. – 2004. – № 21–24.
7. Слоньовська О. Конспекти уроків з української літератури: нове прочитання творів. Посібник для 9 кл. / О. Слоньовська. – К., 2000.
8. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар / В. Скуратівський. – К., 1993.
9. Тарнашинська Л. Сюжет доби: дискурс шістдесятництва в українській літературі ХХ століття / Л. Тарнашинська. – К., 2013.
10. Ткачук М. Інтерпретації: літературно-критичні статті, творчі портрети українських поетів ХХ століття / М. Ткачук. – Тернопіль, 1999.
11. Цалик С. М., Селігей П. О. Таємниці письменницьких шухляд: Детективна історія української літератури / С. М. Цалик, П. О. Селігей. – К., 2010.
12. Шумило Н. Під знаком національної самобутності (Українська художня проза та літературна критика кінця ХІХ – поч. ХХ століття) / Н. Шумило. – К., 2003.